

LOCALE BELANGEN

ORGAAN VAN DE VEREENIGING VOOR LOCALE BELANGEN.

Verschijnt den 1sten en 16den van elke maand.

Opneming van een stuk beteekent niet, dat de Redactie zich met den inhoud vereenigt.
ALLE STUKKEN UITSLUITEND TE ADRESSEEREN: POSTBOX 38, SEMARANG.

Overdracht van de verkeerspolitie.

Op bladzijde 47 van de financieele nota vinden wij vermeld, dat in onderzoek bij de Regeering is de verdere overdracht van Overheidszorg aan de autonome gemeenschappen, waarbij o.a. gedacht wordt aan de *overdracht van de verkeerspolitie aan de groote stadsgemeenten*, waarvan op blz 49 *eene bezuiniging van f 250.000,— wordt verwacht*.

Voorts deelt de Regeering in de Memorie van Antwoord van het Departement van B. B. op blz. 8 nog mede, dat deze aangelegenheid nog in het stadium van overweging verkeert, zoodat daarover thans nog geen nadere inlichtingen kunnen worden verstrekt.

„Al aanstonds echter” — zoo lezen wij verder — kan worden verklaard, dat bedoelde overdracht niet bedoeld is om principieel op het terrein der politie te decentraliseeren, daar de politie als het normale machtsmiddel voor de handhaving van orde, rust en veiligheid, welke een der voornaamste veiligheidszorgen is, *een centrale organisatie behoort te blijven*.

Juist daarom echter — ter wille van de handhaving van een ook door de Regeering als juist erkend beginsel — lijkt het ons een gevaarlijk experiment en een stap in de achterwaartsche richting om een onderdeel van de politie i.c. de verkeerspolitie, los te maken uit het geheel en over te dragen aan de stadsgemeenten, nadat in de voorafgaande jaren door de Regeering eene doelmatige Landspolitieorganisatie was opgebouwd, waaraan veel moeite en kosten zijn besteed.

Ontegenzeggelijk hebben de stadsgemeenten een groot belang bij de instandhouding en goede werking der verkeerspolitie, maar juist daarom moeten zij veeleer aandringen op handhaving van den bestaanden toestand, omdat vorming van een eigen verkeerspolitiecorps politieel eene verzwakking beteekent van dit onderdeel en de band met de andere onderdeelen wordt doorgesneden.

Hoe denkt men zich die organisatie van de verkeerspolitie?

Als een eigen gemeentelijk politiecorps, gesteld onder de technische leiding van een commissaris b.v., rechtstreeks en uitsluitend ondergeschikt aan den burgemeester of als een afzonderlijk corps ter beschikking gesteld van de gemeente, hetzij onder eigen leiding, hetzij onder de algemeene leiding van de hoofdcommissarissen of andere hogere politieambtenaren, die in dat geval twee heeren zullen te dienen hebben.

Bij overdracht van een deel der verkeerspolitie aan de stadsgemeenten zal een rijke bron van conflicten worden geschapen tusschen den Resident en den Burgemeester, indien de wederzijdse positie niet scherp wordt afgebakend, terwijl de Burgemeester als hoofd der verkeerspolitie zal moeten worden ingeschakeld in de ambtelijke hiërarchie.

De eenhoofdige leiding der politie zal daardoor verbroken worden en de uniformiteit van optreden der verschillende politieambtenaren tegenover het publiek niet verzekerd zijn.

Ook zullen er tal van competentiekwesties ontstaan over de vraag wie bevoegd is in een concreet geval op te treden, omdat de grenzen tusschen de bevoegdheden der verkeers- en andere politie onmogelijk bij voorbaat kunnen worden afgebakend.

Daarbij komt dat bij splitsing van de eenhoofdige leiding eene wettelijke regeling zal moeten worden getroffen om de *samenwerking* tusschen alle politieonderdeelen te verzekeren.

Zoo zal in buitengewone omstandigheden als onlusten, staking e.d. door het centraal gezag beschikt moeten kunnen worden over alle politiecorpsen, maar loopt juist in noodgevallen de gezagshandhaving gevaar, omdat door de *eenzijdige opleiding* der verkeerspolitie dit onderdeel zijne bruikbaarheid voor den algemeenen politiedienst zal hebben verloren.

Omgekeerd zal in buitengewone omstandigheden bij bijzondere gebeurtenissen e.d. de verkeerspolitie tijdelijk versterkt moeten worden door de andere politiecorpsen.

Hoewel de Regeering het beginsel vooropstelt,

dat de politie in handen van het centraal gezag moet blijven, zal de aandrang door den burgemeester uitgeoefend op uitbreiding hunner politietaken moeilijk te weerstaan zijn, omdat overdracht van de verkeerspolitie technisch en organisatorisch groote moeilijkheden in de praktijk zal te zien geven.

Het is inderdaad alleszins billijk te achten, dat de stadsgemeenten bijdragen in de kosten der politie, evenals het in Nederland billijk zou zijn, wanneer het Rijk bijdroeg in de kosten der gemeentepolitie maar hieruit vloeit niet voort, dat nu de verkeerspolitie maar moet worden overgedragen om van de kosten af te zijn.

Bovendien weten de stadsgemeenten, wanneer zij in de kosten naar vasten maatstaf bijdragen, waar zij aan toe zijn, terwijl thans de aan overdracht verbonden kosten bezwaarlijk te voren kunnen worden overzien, doch ongetwijfeld een eigen volledig toegerust apparaat voor de verkeerspolitie der gemeenten *duurder* te staan zal komen dan het betalen eener vaste bijdrage.

Volledige vrijheid op politieel gebied zal aan de gemeenten niet geschonken kunnen worden en de regeering zal zich voortdurend moeten mengen in de organisatie der verkeerspolitie, omdat daarbij ook rijksbelangen betrokken zijn.

Ook op politieel gebied willen wij in Indië verder gaan dan de ontwikkeling, welke de praktijk in Nederland te zien geeft, waar ondanks het bestaan eener eigen in onzen volksaard gewortelde en historisch geworden gemeentepolitie, nochtans de jongste wijzigingen der gemeentewet sterk in *centraliseerende richting* hebben gewerkt en *aan het centraal gezag ingrijpende bevoegdheden zijn toegekend met betrekking tot de gemeentepolitie*.

Hoeveel te meer klemmt centralisatie der politieele leiding dan voor een land als Indië, maar mirabile dictu kunnen wij hier te Lande juist het streven constateeren om eene doelmatige Rijkspolitieorganisatie af te breken.

Zoo is b.v. bepaald in het nieuwe art. 223 der Gemeentewet, dat „de hoofdcommissaris, de *commissarissen*, de overige ambtenaren der gemeentepolitie en de veldwachters, tevens, *op den bij algemeenen maatregel van bestuur te bepalen voet*, aan de algemeene of Rijkspolitie, onder het daarmede belast gezag, dienstbaar staan, zooveel de gemeentepolitie betreft, onder de bevelen van den Burgemeester”.

Thans zal dus een algemeene maatregel van bestuur de dienstbaarheid van de gemeentepolitie aan de Rijkspolitietaken regelen en krijgt aldus het centrale gezag de gelegenheid zich ingrijpend met de organisatie der gemeentepolitie in te laten.

Hoewel de bedoeling slechts was volgens den

Minister om het verband tusschen Rijks- en gemeentepolitie te regelen, ter voorkoming van conflicten, meende de Hr. Rutgers van Rozenburg, Burgemeester van Hilversum, dat wanneer de voorgestelde maatregel zou worden aangenomen, er van de gemeentelijke zelfstandigheid ten aanzien van de plaatselijke politie nog maar een schijntje, een schaduw, zou overblijven.

De tweede belangrijke wijziging bestond in de toevoeging van een nieuw derde lid aan art. 223, luidende: „Onverminderd het bepaalde in artikel 224 (191 oud) worden de verordeningen, regelen- de de rangen, het aantal, de samenstelling, de eischen van benoembaarheid en de bezoldiging der gemeentepolitie, zoomede de verordeningen regelen- de de eischen van benoembaarheid en de bezoldiging der veldwachters, aan *Onze goedkeuring onderworpen*”.

M.a.w. zullen in den vervolge deze gemeentelijke verordeningen aan de *goedkeuring* van de Kroon onderworpen zijn, omdat zooals de Memorie van Toelichting argumenteerde- het innig verband tusschen het gemeentelijk en het rijkspolitiegezag in de gemeente, en het groote belang, dat het rijk bij de bruikbaarheid van den gemeentelijken politiedienst heeft, het bij uitstek wenschelijk maken, dat de Kroon invloed uitoefene op de bezoldiging, de samenstelling, de eischen van benoembaarheid, het aantal en de rangen van het gemeentelijk politiepersoneel. Dit nieuwe voorschrift zal de zekerheid eener goede samenstelling van de gemeentepolitie en hare bekwaamheid, ook met het oog op de uitoefening van de algemeene politiezorg, waaraan de gemeentewet haar dienstbaar maakt, verhoogen.

En tenslotte is een nieuw artikel 225 opgenomen, waarin is bepaald, dat naar regels, bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen, de Kroon kan bepalen, dat in gemeenten beneden 5000 zielen door Rijkspolitie in den politiedienst zal worden voorzien, mits daartoe door den Raad het verzoek wordt gedaan, *en tegen een bijdrage van de betrokken gemeenten in de kosten*.

De beweegredenen waren, blijkens de Memorie van Toelichting: besparing van kosten, doordat een ecomischer verdeeling van de politiemacht mogelijk zou worden en verbetering van het toezicht.

Hoewel de aangebrachte wijzigingen geen incidenteele opheffing der gemeentepolitie beoogden, is er inderdaad van de gemeentelijke autonomie op politieel gebied weinig overgebleven en zal ook overdracht van de verkeerspolitie aan de stadsgemeenten niet kunnen geschieden zonder het stellen van nauwkeurige regels.

Ook hier dient er voor gewaakt te worden, dat men niet, vlak tegen de evolutie in Nederland in, een goed politieel stelsel prijs geeft

ter wille van eene bezuiniging, welke slechts verplaatsing van lasten beteekent, de noodzakelijke politionele eenhoofdige leiding zal verbreken, de bruikbaarheid van de politie zal verlagen en de kosten zal opvoeren.

Daarom moet het juiste beginsel gehandhaafd blijven en lijkt mij de in overweging genomen overdracht zoowel om technisch-organisatorische als financieele redenen noch in het belang van het Land noch in het welbegrepen belang der stadgemeenten.

Rembang, Sept. 1932. Mr. H. D. VAN WERKUM.

Het creëren van een speciaal artikel op de begrooting voor het doen van diverse transporten en uitgaven van dergelijken aard.

Elke technische dienst heeft uiteraard voor de uitvoering zijner werken transporten te doen, hetzij dat deze in eigen beheer worden gevoerd, n.l. door exploitatie van eigen vrachtwagens, hetzij dat gebruik wordt gemaakt van de diensten der particuliere transporteurs.

Voor kleinere diensten, z.a. de technische diensten der meeste regentschappen, is de tweede methode wel de meest aangewezen en bewandelde weg, aangezien bij kleine en ongeregelde transporten deze de minst kostbare en gemakkelijkste werkwijze is. De omslachtige administratie, verbonden aan de exploitatie van vrachtauto's, wordt mede hierdoor vermeden.

Een vraag, welke zich echter voordoet is, ten laste van welk artikel der begrooting de verschillende transporten en uitgaven van dergelijken aard moeten worden gebracht.

De meest gevolgde en logische werkwijze is, dat die posten worden belast, waarvoor de transporten inderdaad worden verricht. Hierdoor toch wordt ook bereikt, dat men dadelijk weet, hoeveel een bepaald artikel op zekere plaats kost en alzoo een goed overzicht heeft van de werkelijke kosten van een bepaald werk (dus inclusief de daarop drukkende transportkosten, los- en laadloon enz.). Een eigenaardig vraagstuk kan zich echter bij deze werkwijze voordoen, n.l. wanneer een gecombineerd transport moet worden verricht. Nemen wij b.v. het gewone geval, dat in één vrachtauto tegelijkertijd moeten worden getransporteerd: dekplanken met brugdekbouten voor een brug, eenige drums asphalt voor het flikwerk van een bepaald weg-gedeelte (verspreid af te laden) en omdat het toch in dezelfde richting is nog wat meubilair en inventarisgoederen voor een pasanggrahan. Ook zou de vrachtauto onderweg nog eenige

noodzakelijke goederen kunnen ophalen voor een passar en van dien passar eenig materiaal brengen naar de brug.

De kosten zouden naar het bovenstaande verdeeld moeten worden over 4 posten: n.l. ten laste van:

1. artikel: „bruggen”.
2. „ : „wegen”.
3. „ : „pasanggrahans”.
4. „ : „passars”.

Nu doet zich de moeilijkheid voor, voor welke bedragen genoemde artikelen elk moeten worden belast. Men kan natuurlijk door berekening de kosten naar verhouding van den afstand en het gewicht over de 4 artikelen verdeelen. Het is echter duidelijk, dat van die posten, waarvan het juiste gewicht der vervoerde goederen niet bekend is de berekening slechts volgens taxatie kan geschieden. Precies kan zij in alle gevallen niet zijn.

Nog ingewikkelder zal het zijn, indien b.v. op één vrachtbrief per spoor verschillende goederen moeten worden ontvangen, waarvan de bestemmingen zeer uiteenlopend zijn. Immers, zooals bekend, heeft men in dit geval niet alleen naar de gewichten en afstanden te berekenen want bij de spoorwegen bestaan voor de diverse soorten goederen, verschillende vervoerscoëfficiënten, die tot uitdrukking komen in de vrachtprijzen.

Om nu bovengenoemde moeilijkheden te ontgaan, wordt wel eens aanbevolen alle transportkosten en uitgaven van dergelijken aard onder één artikel onder te brengen. Op de begrooting wordt dan voor deze uitgaven een speciaal post in het leven geroepen.

Dadelijk voelt men, dat hiermede inderdaad een vergemakkelijking van de administratie wordt bereikt. Immers heeft men hier niet meer de kosten onder te verdeelen en berekeningen te maken, doch worden dergelijke uitgaven eenvoudigweg ten laste van één artikel geboekt. Het groote bezwaar heeft men dan alleen, dat door deze werkwijze niet goed weergegeven wordt hoeveel een bepaald artikel op de plaats van aankomst in werkelijkheid kost en dus ook niet wat de werkelijke kosten zijn van een bepaald werk. Ook dit bezwaar is natuurlijk gemakkelijk te ondervangen. Men heeft n.l. slechts de uitgaven van gedane transporten op te zoeken en men heeft de totale uitgaven.

Welke van bovengenoemde twee methoden, n.l. door directe belasting van de betreffende artikelen met de transportkosten of alle uitgaven ten laste van één bepaald artikel onder te brengen, de juiste is, moge hier in het midden worden gelaten.

De eerste is logisch maar onpractisch, de tweede is practisch maar onlogisch.

Soekaboemi, September 1932. SOENDORO.

Ter Rechtzetting.

In mijn artikel, getiteld: „Contrôle op de regentschapsfinanciën” in dit tijdschrift van 1 September j.l. werd door mij o.a. aanbevolen een systeem van uitbetaling door de secretarie van arbeidsloon en opgekochte materialen door den dienst der regentschapswerken, doch ik vergat daarbij de bron van herkomst te vermelden, waaruit ik de betreffende gegevens heb geput.

Ter rectificatie dient alsnog te worden vermeld, dat bovenbedoelde wijze van uitbetaling ontworpen is door den heer N. MAATMAN, adjunct-referendaris ter Provinciale-secretarie te Soerabaja, die bij zijn bezoek aan Ponorogo den Regentschapsraad in overweging gaf bovenaangehaald systeem in praktijk te brengen.

Moge ik hiermede een onjuistheid mijnerzijds hebben rechtgezet.

Ponorogo, October 1932.

R. SOEHADI.

Administratieve Jurisprudentie.

Op verzoek van de Redactie openen wij hiermede een rubriek „Administratieve Jurisprudentie”, waarin regelmatig de voornaamste beslissingen der Regeering op het gebied van de decentralisatie zullen worden gepubliceerd.

Het is ongetwijfeld een lacune te achten, dat zulks tot nog toe niet in voldoende mate is geschied. Niet alleen is het voor de verschillende locale gemeenschappen van veel belang te weten, welk het Regeeringsstandpunt in bepaalde zaken is, doch een publicatie zal wellicht ook tot nadere beschouwingen en eventueel kritiek aanleiding geven, waarmede de wetenschap en de praktijk niet anders dan gediend kunnen zijn.

Wij hopen daarom, dat deze rubriek zoowel in de decentralisatiekringen als daarbuiten belangstelling zal ontmoeten.

De opgenomen beslissingen worden doorlopend genummerd.

1. Door het College van Gedeputeerden van de provincie Midden-Java werd de goedkeuring onthouden aan een door den Regentschapsraad van Banjoemas vastgestelde verordening, getiteld „Verordening houdende bepalingen tot regeling van de samenstelling van het desabestuur en van de aan dat bestuur toe te kennen inkomsten in het regentschap Banjoemas”.

Tot deze beslissing werd het College van Gedeputeerden geleid door de overweging, dat in die verordening voorschriften vereenigd waren,

welke wèl, en voorschriften, welke niet aan hogere goedkeuring zijn onderworpen, tegen welke vereeniging het College ernstige bezwaren aanwezig achtte, aangezien het verleen van goedkeuring aan een zoodanige verordening in strijd zou zijn met de wet. Zulks zou naar het oordeel van Gedeputeerden in het hier bedoelde geval te meer spreken, waar de wetgever in de Inlandsche Gemeente-ordonnantie, waarop de verordening is gegrond, uitdrukkelijk onderscheid heeft gemaakt tusschen voorschriften, uit te vaardigen door de regentschapsraden, welke wèl, en voorschriften, welke niet aan preventief toezicht onderworpen zijn.

De Regentschapsraad ging van deze weigering tot goedkeuring, overeenkomstig artikel 58, lid 4, der Regentschapsordonnantie, in hooger beroep, waarop de Regeering bij besluit van 3 Juni 1932 No. 39 Hare goedkeuring aan de verordening verleende. De Regeeringsbeslissing is gebaseerd op de volgende overwegingen:

„dat de door Gedeputeerden aangevoerde bezwaren door de Regeering niet worden gedeeld;
„dat het aan het tot het vaststellen van verordeningen bevoegd gezag in beginsel vrij staat te beoordeelen, welke voorschriften het in één verordening wenscht samen te voegen;

„dat geen wettelijk voorschrift verbiedt in één verordening onder te brengen bepalingen, welke wèl en bepalingen, welke niet aan de goedkeuring van het hooger gezag zijn onderworpen;
„dat een zoodanige verordening niet in werking zal kunnen treden, alvorens door het daarvoor aangewezen gezag te zijn goedgekeurd, aangezien daarin bepalingen voorkomen, ten aanzien waarvan dit vereischte gesteld is;

„dat het verleen van goedkeuring aan een zoodanige verordening derhalve in overeenstemming is met de wet;

„dat mitsdien de goedkeuring op de aangevoerde gronden door het College van Gedeputeerden van de provincie Midden-Java ten onrechte niet werd verleend”.

2. Naar aanleiding van een ter goedkeuring aangeboden verordening van den Regentschapsraad van Bodjonegoro, strekkende tot wijziging van de hondenbelastingverordening van het regentschap, deelde de Regeering bij den brief van den 1sten Gouvernements Secretaris van 14 September 1932, No. 2474/A aan genoemd College mede, welke wijzigingsverordeningen Hare goedkeuring behoeven.

In overeenstemming met de bewoordingen van de wet is, aldus evenaangehaald Regeeringschrijven, als vaste gedragslijn aangenomen, dat diè verordeningen aan Hare goedkeuring onderworpen zijn, die een wijziging brengen in het

stelsel der belasting, dan wel het tarief verlagen of verhoogen.

Indien nu de Regeering om praktische redenen, niettegenstaande eenige bedenkingen gerezen zijn, reeds aanstonds de goedkeuring aan een verordening verleent, onder uitnoodiging daarin alsnog bepaalde wijzigingen aan te brengen, dan is zulks aldus te verstaan, dat reeds bij voorbaat de goedkeuring wordt verleend aan die wijzigingen, welke door Haar zijn aanbevolen.

Alle andere wijzigingen behooren te worden getoetst aan het evenbedoeld criterium. Beoogen zij wijziging in het stelsel of het tarief der belasting, dan behoeven zij de goedkeuring der Regeering, zoo neen, dan die van het College van Gedeputeerden, indien zij namelijk of zelf strafbepalingen inhouden of de hoofdverordening strafbepalingen bevat.

In het onderwerpelijke geval betrof het een wijziging — achteraf — in de overgangsbepaling. Deze raakt naar het oordeel der Regeering wel niet het eigenlijke stelsel der belasting, doch zij heeft toch tengevolge, dat gedurende de overgangperiode een zekere categorie van belastingplichtigen minder belasting verschuldigd is, zoodat bij die bepaling het tarief der belasting, zij het ook gedurende een bepaald belastingjaar, betrokken is. Hierop is derhalve de goedkeuring der Regeering vereischt.

3. Aan de door den Gemeenteraad van Palembang vastgestelde verordening, getiteld: „Verordening tot heffing eener belasting op het gebruik maken der openbare wegen met vervoermiddelen”, weigerde de Regeering om verschillende redenen Hare goedkeuring (B. G. S. van 5 Augustus 1932 No. 2090/A).

Een dier overwegingen is van zoodanig belang, dat hieraan meer bekendheid dient te worden gegeven.

De Regeering deelde nl. mede, dat het in het algemeen ongewenscht is om buiten het ressort der gemeente gehouden voertuigen in de vervoermiddelenbelasting te betrekken.

Tegen dergelijke heffingen zijn van verschillende zijden ernstige bezwaren geuit, welke aanleiding zijn geweest tot het voornemen om op Java een centrale motorvoertuigenbelasting in te voeren. Het is vooral de aan de forensale heffingen veelal verbonden cumulatie van belastingen, welke een zwaren druk op het motorisch verkeer heeft gelegd, dat de daardoor ontstane toestand van in en over elkaar heen grijpende locale motorrijtuigenbelastingen dringend verbetering behoeft.

Het ontstaan van dergelijke toestanden in de Buitengewesten zal daarom dienen te worden voorkomen. Aangezien nu buiten de gemeente wonende personen voor hun motorrijtuigen reeds belasting-

plichtig zijn op den voet van de ordonnantie op de motorvoertuigenbelasting Buitengewesten (Staatsblad 1932 No. 36), zullen deze houders van motorrijtuigen, voorzover zij met hun motorrijtuigen binnen de gemeente komen, tweemaal belasting verschuldigd zijn. Hiertegen bestaat des te meer bezwaar, omdat de verordening geen verminderd tarief voor de buiten de gemeente woonachtige houders van voertuigen bevat.

In verband hiermede acht de Regeering de heffing van voertuigenbelasting van buiten de gemeente woonachtige personen niet toelaatbaar. Hierin kan op eenvoudige wijze worden voorzien door te bepalen, dat van de belasting zijn vrijgesteld de motorrijtuigen, waarvoor belasting verschuldigd is op den voet van de ordonnantie op de motorvoertuigenbelasting Buitengewesten.

In herinnering wordt gebracht de uitdrukkelijke verklaring der Regeering, dat zij tegen elke forensale heffing, welke dubbele belasting ten gevolge heeft, afwijzend staat (vgl. Handelingen College van Gedelegeerden, Zittingsjaar 1931/1932, blz. 258).

4. Op ongeveer hetzelfde terrein, als sub 3 vermeld, ligt een beslissing van de Regeering ten aanzien van de rijwielbelastingverordening van de gemeente Medan, waarbij zich bovendien een kwestie voordeed, in verband met het binnen de grenzen dier gemeente gelegen zelfbestuursgebied.

Aan gemelde verordening weigerde de Regeering bij den B. G. S. van 19 September 1932 No. 2509/A de vereischte goedkeuring.

Het geval schijnt interessant genoeg om de betrekkelijke passage in het aangehaald Regeeringschrijven hieronder in extenso weer te geven:

„Het heffen van belasting van de buiten het gemeentelijk territorium gehouden rijwielen, indien daarmede van de gemeentewegen gebruik wordt gemaakt, is ongebruikelijk en ongewenscht, al staat in beginsel de bevoegdheid van de gemeente vast, om een ieder, die zich binnen het rechtstreeks bestuurd gebied met een rijwiel op de gemeentelijke wegen bevindt, in de belasting te betrekken. Gewoonlijk worden in rijwielbelastingen betrokken de houders van rijwielen, die hun werkelijk verblijf, of hun hoofdverblijf hebben binnen het ressort van de betrokken gemeenschap, of er wordt bepaald, dat niet belastingplichtig is de houder van een rijwiel, dat niet binnen het ressort van de belastingheffende gemeenschap pleegt te worden gestald. Een enkele maal wordt krachtens verordeningen, welke een regeling geven voor de belasting op voertuigen in het algemeen, wel eens belasting geheven wegens het houden buiten het ressort van voertuigen, indien de houder binnen de gemeente beschikt over

een gemeubelde woning of over een kantoor of eenige andere inrichting tot persoonlijke uitoefening van een betrekking, beroep of bedrijf.

Het is voorts ongewenscht, om diegenen in de belasting te betrekken die hun rijwiel buiten de gemeente houden, doch daarmede een enkele maal de gemeentelijke wegen berijden, omdat de contrôle op dezulken moeilijk is door te voeren.

De buiten het gemeentelijk territoir gehouden rijwielen waren daarom beter geheel buiten de belasting te laten, ook indien daarmede van de gemeentelijke wegen binnen het rechtstreeks bestuurd gebied wordt gebruik gemaakt.

Ten aanzien van de in de Sultanskampongs, derhalve binnen het gebied van de gemeente, wonende zelfbestuursonderhoorigen, ligt de kwestie eenigszins anders. Het betreft hier een categorie van personen, die wel geregeld van de gemeentelijke wegen op rechtstreeks bestuurd gebied gebruik zal maken.

Toch is het niet gewenscht deze personen in de belasting te betrekken; immers het Zelfbestuur van Deli zou met evenveel recht de binnen het gebied van de Gemeente wonende Inlanders, die zich met hun rijwielen op het gebied van de Sultanskampongs begeven en daardoor, behoudens uitzonderingen, onder de rechtssfeer van het Zelfbestuur vallen, in een eigen rijwielbelasting kunnen betrekken; het behoeft geen betoog, dat een dergelijke cumulatie van belastingen hoogst ongewenscht zou zijn.

De ongewenstheid, ook de zelfbestuursonderhoorigen in de rijwielbelasting te betrekken, wanneer deze met hun rijwiel op rechtstreeks bestuurd gebied komen, wordt nog geaccentueerd door de omstandigheid, dat in het gebied van de Gemeente ± 25.000 Inlanders wonen en in de daarin gelegen Sultanskampongs ± 14.000 , zoodat de rijwielbelasting voor een niet onbelangrijk deel op de Zelfbestuursonderhoorigen zou komen te drukken.

Het vrijstellen van de zelfbestuursonderhoorigen van de Sultanskampongs van de gemeentelijke rijwielbelasting zou echter ook op bezwaren stuiten, aangezien een behoorlijke contrôle op de naleving van de verordening dan onmogelijk zou zijn, omdat rijwielen zonder belastingmerk op de wegen in het tot het rechtstreeks bestuurd gebied behoorend deel van de gemeente zouden moeten worden toegelaten. Aan de Zelfbestuursonderhoorigen, die op de gemeentelijke wegen in rechtstreeks bestuurd gebied komen, zouden derhalve gratis belastingmerken moeten worden uitgereikt, hetgeen mede in verband met het aantal dier personen, een grooten administratieven omslag zou veroorzaken.

De oplossing ware in deze te zoeken in een samenwerking tusschen de Gemeente en het Zelfbestuur na overleg met den Gouverneur. Het Zelfbestuur zou nl. op den voet van artikel 32

van het politiek contract tusschen het Gouvernement van Nederlandsch-Indië en het Inlandsch Zelfbestuur van Deli, met toestemming van het Gouvernement, tot de heffing van een eigen rijwielbelasting van zijne (binnen het gebied der gemeente gevestigde) onderhoorigen volgens een concordante zelfbestuursverordening kunnen overgaan, terwijl dan in de rijwielbelasting van de gemeente Medan een bepaling ware op te nemen, dat van de belasting zijn vrijgesteld de personen, wier rijwielen zijn voorzien van het belastingmerk, uitgereikt door het Zelfbestuur.

Voorts zou, teneinde de buiten het gemeentelijk territoir gehouden fietsen buiten de belasting te houden, kunnen worden bepaald, dat slechts belastingplichtig zijn degenen, die hun werkelijk verblijf binnen de gemeente hebben, dan wel wier rijwielen binnen de gemeente plegen te worden gestald.

LEVELT.

Maleisch Gedeelte.

Motie-motie Raad-raad Kaboepaten Pasal 53 O.K.

Kami beloem merasa poeas, bilamana semoe-anja motie-motie jang telah ramai dapat dibitjarkan pada beberapa persidangan-persidangan dewan kaboepaten di seloeroeh daerah Djawa dan Madoera beloem diselidiki poela dalam karangan ini.

Soeatoe motie poela jang sesoenggoehnja hanjalalah penting bagai sesoeatoe wengkon sadja ialah motie dari Dewan Kaboepaten Probolinggo.

VI. Pada persidangan tertanggal 20 Februari 1932, Dewan Kaboepaten Probolinggo telah menetapkan soeatoe motie jang bermaksoed menjatakan, bahwa MOSVIA di Probolinggo ta' boleh dihapoeskan.

Adapoen alesan-alesan jang dikemoekan oentoek mengoeatkan pendapatan itoe ialah.

1e. Pendidikan pegawai-pegawai B.B. seharoesnjalalah didapatkan dalam wengkonnja sendiri² maka terhanggaplah benar sekali, bahwa boeat masing-masing wengkon jang mempoenjai bahasa sendiri haroeslah tersedia soeatoe MOSVIA sendiri.

2e. Kaboepaten Probolinggo itoelah boeat sebagian besar didoedoeki oleh orang-orang Madoera, maka adalah penting djika Kaboepaten ini bisa mendapat pegawai-pegawai B.B. Indonesia, jang telah dapat didikan dalam wengkon, dimana orang-orangnja terbanjak masoek dalam golongan Madoera dan djoegalah dari pendidikan itoe bisa mengetahoei tetangan hal-hal, jang seoemoenja timboel di wengkon Kaboepaten Probolinggo. Demikian poen adalah penting

djoega berhoeboengan dengan ketentoean pada pasal 31 Ordonnansi Kaboepaten, jang memberi hak kepada Boepati oentoek memrintah pegawai-pegawai B. B jang ada dibawah printahnja.

3e Alesan jang di seboetkan dalam hal 2 diatas ini djoegalah boleh dikemoekakan oleh lain-lain Kaboepaten-kaboepaten di dalam wengkon Djawa Timoer jang mempoenjai pendoedoek tjampoeran dan teroetama oleh Kaboepaten-kaboepaten di poelau Madoera.

4e Dalam praktik soedah ternjata, bahwa menempatkan pegawai-pegawai B. B. Indonesia jang asalnja dari MOSVIA selainnja dari Probolinggo, pada tempat-tempat jang mempoenjai pendoedoek tjampoeran, itoelah soedah menimboelkan beberapa keberatan-keberatan besar dalam pakerdja'an.

5e MOSVIA di Probolinggo telah berdiri 52 taoen lamanja dan telah memboektikan menjokoepi segala roepa keboetoehan-keboetoehan.

6e Berdirinja teroes dari MOSVIA di Probolinggo, jang mempoenjai djoega soeatoe roemah pemondokan jang teratoer baik, itoelah termasuk kepentingannja sekalian orang-orang toea dalam Kaboepaten Probolinggo dan lain-lainnja kaboe-paten di sekelilingnja.

Sekianlah alesan-alesan jang diadjoekannja oentoek mengoeatkan motie terseboet diatas tadi. Ternjatalah, bahwa motie ini hanjalah penting oentoek daerah Djawa Timoer meloeloe, teroetama oentoek wengkon jang pendoedoeknja tjampoeran, maka soedah selajaknja motie tadi dikirimkan pada raad-raad kaboe-paten di wengkon Djawa Timoer meloeloe.

Alesan-alesan adalah tjokoep koeat maka ta'ada perloe di tambahi poela. Adapoen bagaimanakah hatsilnja terserah pada Pemerintah jang haroes memoetoerken tentang hal itoe.

Berhoeboeng dengan motie ini, maka baiklah di perbantangan disini, bahwa pada waktoe permoelaan taoen ini djoegalah oleh Dewan Kaboepaten Panaroekan telah diambilnja soeatoe motie jang maksoednja seperti motie tadi.

VII. Pada persidangan Dewan Kaboepaten Panaroekan tertanggal 26 Februari di tetapkan djoega soeatoe motie soepaja MOSVIA di Probolinggo tidak di hapoeskan. Adapoen motie ini bersandar atas alesan-alesan berikoet;

1e. Pendoedoek Indonesia dari tanah Djawa itoelah teroetama terdiri dari bangsa Soenda, Djawa dan Madoera, jang masing-masing menempati Djawa-Barat, Djawa-Tengah dan Djawa Timoer;

2e. Dari dahoele kala seboleh-boleh diambilnja penggawai-penggawai bestuur priboemi dari golongan-golongannja bangsa sendiri-sendiri;

3e. Penghapoesan Mosvia dari Probolinggo itoe semata-mata akan menjoesahkan sangat akan

pendidikan oentoek penggawai-penggawai bestuur priboemi bagai ra'jat Djawa-Timoer, teritoeng djoega Madoera dan Bali, sedang kesoesahan itoe kelak akan bearti soeatoe keroegian bagai pemerintahan di Djawa-Timoer ;

4e. Meskipoen penghaimatan dalam roemah tangga Negeri oentoek mendapatkan soeatoe anggaran jang tjotjok, diakoei patoet sekali di lakoeannja, akan tetapi Raad merasa, bahwa penghapoesan Mosvia di Probolinggo, jang semata-mata akan membawa keroegian begitoe banjak boeat Djawa-Timoer, tidak berdasar atas alesan-alesan jang sah.

Ternjatalah bahwa alesan-alesan jang dipadjoekan oleh Dewan Kaboepaten Panaroekan dan Dewan Kaboepaten Probolinggo tidak berbeda banjak bahkan boleh dikatakan sama maksoednja.

Meskipoen begitoe kami merasa perloe sikapnja doea-doea dewan kaboe-paten itoe dioraikan disini, oleh karena Dewan Kaboepaten Panaroekan berlainan dengan Dewan Kaboepaten Probolinggo telah mengirimkan motie tadi pada seloeroeh dewan-dewan kaboe-paten di tanah Djawa dan Madoera soepaja dapat kesetoedjoean ataupoen sedikit-sedikitnja perhatian.

Bagaimanah sikap kami atas tindakan Dewan Kaboepaten Panaroekan ini. Kami berpendapatan boeat *sementara sadja* adalah baiknja, apabila motie dari soeatoe raad dikirimkan pada lain raad oentoek diketahoei, tetapi kami merasa tidak perloe dipinta kesetoedjoeannja, lilamana raad jang lain tidak mempoenjai kepentingan soeatoe-poen atas hatsil dan tidak-berhatsilnja motie jang telah ditetapkannja. Kami kemoekakan „boeat sementara” ialah ta'boekan dan ta'lain, oleh karena raad-raad kaboe-paten misih beroemoer moeda, beloem mempoenjai banjak penghalaman, beloem mendapat banjak pakerdjaan, sehingga oentoek menggiatkan iniatief dari raad ataupoen anggota-anggotanja, adalah baiknja diketahoei apa jang soedah dikerdjakan dan apa jang soedah dapat diperhatikan oleh lain-lain raad.

Motie jang ditetapkannja oleh soeatoe raad dan dikirimkan poela pada raad-raad lainnja itoe hendaklah mendjadi soeatoe adjakan bagai badan-badan ini oentoek mengerdjakan semoea pakerdjaan jang patoet dikerdjakan, oentoek memperhatikan kepentingan-kepentingan jang patoet diperhatikan dan oentoek menjelidiki dan melakoekan poela hak-haknja jang patoet diselidiki dan dilakoekan.

Terliat dari sikap ini, maka adalah baiknja motie-motie dari raad-raad kaboe-paten diketahoei oleh seloeroeh raad-raad kaboe-paten. Tetapi seperti kami njatakan diatas boeat sementara sadja. Sebab kami pertjaja, bahwa raad-raad kaboe-paten akan madjoe, pakerdjaan-pakerdjaannja akan bertambah-tambah, begitoelah hak-haknja, sehingga

ta'perloe lagi memikirkan soeatoe motie dari lain² raad, apabila maksoednja motie ini ta' mengenai kepentingannya sesoeatoepoen. Memang demikian itoe soedah selajaknja. Didalam hal ini pembatja hendalah menengok sadsja pada stads-gemeenteraden. Djaranglah oleh raad-raad ini diambilnja motie-motie jang mengenai oemoem jang sesoenggoehnja lebih baik dibtjarakan didalam badan oemoem, ialah Dewan Rajat. Jang dibtjarakan dan dipentingkan dalam stadsgemeenteraden ialah keperluan roemah-tangganya sendiri, hal mana soedah memakan begitoe banjak tenaga, begitoe banjak kekoeatan dan tempo sehingga tidak berkesempatan lagi oentoek memikirkan soal-soal lain, jang diloeat roemah tangganya.

Akan tetapi boekan kami sadsja jang berpendapatan demikian. Beberapa raad-raad berpendapatan djoega, bahwa pemberian adhaesie pada soeatoe motie jang tidak termasuk kepentingannya soeatoe raad itoelah koerang baik terasannya, bahkan bisa meroegikan pada motie tadi. Jang berpendapatan demikian ialah oempanja Dewan Kaboepaten Serang, jang telah menjatakan pendapatannya didalam soeatoe motie djoega.

VIII Pada persidangan tertanggal 11 Februari jtl. maka ditetapkanja oleh Dewan Kaboepaten Serang soeatoe motie jang bermaksoed, bahwa motie-motie jang hanjalah mengenai soeatoe wengkon ataupun semata-mata mengenai oemoem belaka, ataupun jang lebih patoet ditindakkan oleh pergerakan-pergerakan sekerdja atau lain-lainnja, lebih baik ditrima meloeloe sebagai pemberian taoe sadsja (voor kennisgeving).

Ternjatalah bahwa Dewan Kaboepaten Serang tidak merasa perloe memberi kesetoedjoean pada motie-motie jang tidak mengenai kepentingannya.

Baiklah kami selidiki alesan-alesan jang dikemoekan oleh Dewan ini.

Pertama-tama Dewan terseboet berpendapatan, bahwa pemberian adhaesie ataupun kesetoedjoean pada motie-motie jang telah digambarkan tadi atjap kali meliwati dari maksoed jang termaktoeb dalam motie itoe ataupun maksoed itoe lebih moedah akan mendapatkan keroegian tertimbang dari keoentoengan.

Kedoea diperingatkan boenjinja pasal 53 Ordonnansi Kaboepaten, jang menjatakan, bahwa dewan kabupaten boleh memadjoekan kepentingan-kepentingan kabupaten dan pendoedoeknja kepada Goebornoer Djendral, Dewan Ra'jat, Provinciale Raad, dan djoega kepada Madjelis Gedeputeerden, Goebornoer dan Resident. Sepandjang perasaän Dewan Kaboepaten Serang boekan maksoednja wetgever boeat memberi kesempatan pada dewan-dewan kabupaten oentoek membitjarakan soal-soal, jang meloeloe haroes diperhatikan oleh Pemerintah, Provincie dan lainnja badan-badan, biarpoen soal-soal itoe kebanyakan mengenai

kepentingan kabupaten dan pendoedoeknja.

Meskipun kami adalah setoedjoe sangat dengan maksoednja motie tadi, tetapi alesan jang dikemoekan terblakang ini adalah tidak koeat, bahkan kami rasa boekan ada ditempatnja.

Apakah sebabnja?

Didalam pasal jang terseboet diatas tadi ta' ada larangan sesoeatoepoen oentoek membitjarakan ataupun mementingkan soeatoe hal jang *meloeloe* haroes diperhatikan oleh Pemerintah atau lain badan perwakilan, bahkan diperidzinkan pada raad kabupaten oentoek memadjoekan kepentingan kabupaten dan pendoedoeknja kepada Goebornoer Djendral, Dewan Rajat d.l.l.

Oentoek terangnja maka diberikanlah tjonto-tjonto dibawah ini.

Mitsalnja dalam soeatoe kabupaten adalah soeatoe peroesahaän Waterleiding jang dalam koeasaän Provincie. Soedah barang tentoe Provincielah jang meloeloe berhak mengadakan roepa-roepa pelatoeran oentoek memakainja aer leiding dan Provincielah jang menetapkan tariefnja. Apabila tarif itoe terasannya oleh pendoedoek kabupaten terlampau berat, maka betoelkah raad kabupaten itoe ta' boleh memadjoekan keberatan-keberatan atas tarif itoe pada jang wadajib?

Lain tjonto lagi. Didalam wengkon kabupaten adalah beberapa djalan-djalan jang dalam oeroesan Provincie. Apabila djalan-djalan itoe oempanja tidak dijiara dengan sebaik-baiknya oleh Provincie, maka tidak bolehkah raad kabupaten tadi memperhatikan hal tadi dan kemoekakan hal ini pada jang wadajib? Padahal oeroesan tadi hanjalah meloeloe haroes diperhatikan oleh Provincie!

Lain tjonto poela. Soeatoe kabupaten memboetoehkan soeatoe sekolahan oempama soeatoe H. I. S. di salah satoe tempat dalam wengkonja. Kendatipoen hal oeroesan sekolahan adalah meloeloe dalam koeasa'an Pemerintah, maka patoetlah raad dari kabupaten terseboet memperhatikan soal itoe dan memadjoekan hal itoe pada Pemerintah!

Boeat penoetoep. Ordonnansi-ordonnansi itoelah meloeloe ada dalam koeasa'an Pemerintah dan Dewan Rajat. Tetapi apabila ordonnansi-ordonnansi itoe mengenai kabupaten, oempama ordonnansi jang mengatoer pemilihan lid-lid raad atau memberi hak-hak pada raad, maka patoelah djoega raad kabupaten toeroet memperhatikan toeroet membitjarakan dan apabila perloe toeroet memberi pertimbangannya, biarpoen pada raad kabupaten tidak dipinta adviesnja sekalipoen

Demikianlah pendapat kami. Apabila perloe pemandangan atas soal ini kami akan landjoetkan lebih djaoeh, agar soepaja raad-raad kabupaten insjaf benar akan koadjiban-koadjiban dan hak-haknja.

Sm.

**Menjerahkan tanah dan memberi bantoean
(oeroenan) oentoek membikin djalan.**

(Salinan)

II.

Pendapatan jang demikian itoe adalah sebaliknja belaka, sebab jang difikirkan, bahwa tambah besarnya kota itoe meloeloe ditoedjoekan oentoek keoentoengannja orang² jang poenja tanah sadja, orang loepa sama sekali, bahwa orang semoewa (geheele gemeenschap) mempoenjai keperluan dan bisa dapat keoentoengan dari tambah besar dan madjoenja kota tadi, mendjadi seharoesnjalah semoewa orang sebab sama memmoengoet keoentoengannja tadi marika diwadjibkan bersama-sama toeroet memikoel ongkosnja, djadi tidak sebagian sadja dari pendoedoek jang haroes memikoel.

Baroe sadja waktue membitjarakan hal peroebahan „Nederlandsche woningwet” minister telah menerangkan, „bahwa ongkos² oentoek bikin lebar djalan jang soedah ada jang perloe boewat keperluan oemoem, djanganlah itoe ongkos² disoeroeh pikoel dengan begitoe sadja oleh orang² jang sama poenja tanah sepinggirnja itoe djalan”³).

Lagi didalam parapatannja Nederlandsche Juristenvereniging tanggal 29 Juni 1929, jang jang membitjarakan hal soal: „Apakah peratoeran² tentang hal memberi keroegian pada orang lantaran dari perboewatannja Pemerintah jang tidak melawan hak (niet-onrechtmatig) haroes dirobah atau ditambah?” maka tentang hal memmagari eigendom (beperking van den eigendom), hal mana boleh terpakai djoega disini (Indonesia), dimana hak orang boewat mendapat keroegian lantaran eigendornja (barang kepoenjaannja) diambil akan dihilangkan Jhr. Mr. A. K. C. de Brauw telah bitjara sebagai dibawah ini:

„Saia tidak akan tegah (tjegah) haknja Peme-
„rentah boeat memagari pakainja eigendom, tjoema
„saia maoe menerangkan, bahwa apabila mema-
„gari eigendom itoe hanya dipergoenakan oentoek
„keperloewan oemoem soedah seadilnja kalau per-
„sekoetoewan oemoem (gemeenschap) jang mem-
„bajar. Ini boekan sadja soewatoe keadilan, tetapi
„benar² adalah soewatoe hal keperluan economie
„dari gemeenschap. Besar sekalilah goenanja,
„bahwa orang² particulier sama tahoe apa jang
„djadi haknja dan marika bisa tahoe lebih doeloe,
„bahwa merika bisa pastikan akan pegang tetap
„haknja dan apabila haknja itoe diambil marika
„dapat keroegian. Kalau tiada begitoe atoeran
„tiada karoewan jang tantoe akan mengalang-

„alangi orang akan bisa pakai dan bisa merasa-
„kan senangnja poenja eigendom”³).

Professor Buys mengingatkan dengan betoel begini: „Djikalau se-seorang poenja hak jang „tantoe atas sesoewatoe barang mendjadikan „halangan (pemagaran) kemadjoennja gemeen-
„schap, maka hak jang tantoe atas harganja „itoe barang toh tidak boleh dibikin hilang, „begitoepon hak eigendom djoega tiada boleh di bikin hilang”⁴).

Djoega professor Kranenburg bitjara, bahwa apabila eigendom harganja djadi toeroen „lantaran dari gemeenschap sendiri dari perboewatan maoepoen lantaran dari kemadjoennja, haroeslah itoe gemeenschap jang memberi keroegian pada orang jang poenja⁵).

Menilik doewa hal jang kami oeraikan di atas itoe tantoe orang akan membantah, bahwa apa jang terseboet di atas itoe boekannja hal barang jang harganja djadi koerang, sebab jang akan di berikan toh tjoema sepotong tanah jang ketjil sadja jang soedah tiada berharga.

Apakah itoe sepotong tanah tidak ada harganja sekali itoe tergantoeng dari timbangannja eigenaar sendiri dan jang bisa memoetoes pengabisan berharga atau tiada itoe hanya hakim boekan? *Gemeente tidak ada hak boewat lantas menetepkan begitoe sadja jang itoe sepotong tanah tiada berharga sama sekali.*

Atoeran jang di terangkan oleh toewan J. bahwa eigenaar dari sekoekoeban tanah tiada poenja hak boewat minta ganti keroegian kalau tanahnja tjoema diambil sepotong jang ketjil² sadja biarkan orang banjak bisa dapat kas toeroet meroesakan goenanja roemah² jang di berdirikan di sitoe”, itoe djoega satoe atoeran jang gela. Hak oentoek mendapat ganti keroegian telah teratoer pada fatsal 133 dari Indische Staatsregeling. Seorangpoen, maski ratoe gemeente sekalipoen atau lain badan jang berdiri sendiri dan djoega orang jang bikin wet sendiripoen tiada boleh melanggar itoe hak.

Hatta maka banjaklah orang berkata. bahwa menoeroet djalannja gelombang djaman soedah selajaknja laloe diadakan pembrantasan (pemageran) hak eigendom dan njatalah jang demikian itoe berhoeboeng dengan berobahnja pergaoelan hidoep perloe sekali adanja itoe peratoeran oentoek memageri orang poenja eigendom atau menghilangkan sama sekali. Lebih² di Nederland orang bisa tahoe betapa sikapnja wetgever (orang jang bikin wet) bolehnja meroesak „keamanannja” orang poenja eigendom, tetapi maskipoen begitoe orang tiada meloepakan ke-

³) Handelingen Nederlandsche Juristenvereniging 1929 II No. 1 moeka 143.

⁴) Mr. J.T. Buys, De Grondwet, bagian II moeka 275.

⁵) Mr. R. Kranenburg. Het Nedarlandsch-Staatsrecht, bagian II tjitakan ke 3 moeka 456.

²). Lampiran Handelingen Tweede Kamer 1930/31 bab 44 No. I moeka 15.

pentingannya orang² particulier, eigendom² tanah dan didaja oepajakan djoega djangan sampai melanggar hak orang jang sehingga djadi keroegianja.

Tentang hal diatas itoe lihatlah sadsa fatsal² 9—12b dari Waterstaatswet 1900, fatsal² 4 dan 5 dari Telegraaf- dan Telefoonwet 1904, fatsal 16 dari Revierenwet 1908, atoeran memberi keroegian didalam wet dari 22 December 1922 (Stbl. No. 698), jang memoewat peratoeran hal menantoean larangan mendirikan roemah diatas tanah² seoeroetnja djalan² kepoenjaän negeri; atoeran jang seroepe itoe didalam Luchtvaartwet 1926, fatsal 12 dari Ruilverkavelingswet 1924 dan fatsal 1 dari wet hal meniadakan (mengilangkan) pemagaran² hak² orang dalam perkara civiel dari 1927.

Bahwasenja seorang eigenaar dari tanah dia koei oleh wet berhak boewat mendapat ganti keroegian lantaran kehilangan tanahnya sebab dipergoenakan bikin djalan dsb. sekarang tinggal ambil membitjarakan halnja orang jang membeli dari anak negeri haknja atas tanah Goepermen didalam ini soal bahwa — mengingati perkataannya toewan J. tidak ada alesan boewat tidak memberi keroegian padanja. Djikalau ia terima keroegian soedah seadil-adilnja boekan, sebab oepama itoe tanah tidak dibikin vrij (dibeli) dari haknja anak negeri tah Gemeente terpaksa ambil itoe tanah dengan djalan onteigening manakala perloe pakai boewat bikin tambah lebar atau boewat bikin djalan baroe. Begitoe poen djika oepama itoe tanah kepoenjaän anak negeri dengan teroesan sadsa didjoewal pada orang asing, Gemeente djoega tiada bisa lantas menetapkan sadsa ambil sepotong dari tanah itoe.

Tetapi berhoeboeng dengan ketantoean² dalam atoeran agraris jang demikian itoe tiada bisa maka Gemeente lantas beralasan hal² jang lain minta sepotong tanah itoe dengan pertjoema. Apakah tiada terang sekali jang demikian itoe ada soewatoe hal jang tiada adil sekali. Dan dengan djalan begitoe kesoedahannya jaitoe anak boemi jang soedah mendjoewal haknja atas tanah pada orang asing dapatnja wang hanja sedikit, mendjadi hakekatnja orang ketjil (si Kromo) boleh dibilang jang oeroen lebih banjak pada Gemeente didalam hal politiek tanah jang begitoe ditinggi tinggikan oleh orang² ahli.

Oleh sebab ongkos² boewat bikin djalan dan bikin tambah lebar djalan² karena perloe lantaran dari kemadjoearnja kota haroes dipikoel oleh gemeenschap (orang banjak), mendjadi tiada adil kalau itoe ongkos disoeroeh pikoel oleh orang² jang poenja tanah sadsa jang boleh dipergoenakan boewat mendirikan roemah² jang terdapatnja dengan roepa² djalan jang tiada dengan kesoekaännja sendiri dari itoe eigenaar² tanah.

Djikalau mereka dengan soekanja sendiri memberikan itoe oeroenan djoega baik, tetapi soenggoeh² dengan ridlanja sendiri, djadi tiada dengan djalan itoe dan ini jang maksoednja soepaja eigenaar memberi itoe oeroenan, sebab sering pemberian itoe dengan soewatoe perdjandjian jang bersangkoetan dengan pembrian idzin mendirikan roemah atau berhoeboeng dengan pembrian advies jang baik bisanja dapat hak eigendom atas sepotong tanah dan ada lagi djalan dengan satoe contract civiel dengan paksa. Atoeran jang demikian itoe haroes tertjela.

Pembrian idzin mendirikan roemah dengan perdjandjian jang mengikat jang minta adzin ada baiknja djoega, asal tjoema mengenai hal itoe sadsa didalam peridinannya dan mengenai maksoednja idzin itoe diberikan dan tiada mengikat jang „gemeente bisanja dapat keoentoengan dengan djalan lain”, begitoe lah soedah ternjata boeninja Besluit Keradja'an tanggal 26 Mei 1922 (Stbl. No. 392) tentang pemberian idzin bikin roemah didalam mana ditetapkan satoe perdjandjian orang jang poenja roemah dipastikan haroes bikin trottoir (djalan orang) dengan ongkosnja sendiri dan kamoedian itoe trottoir haroes diserahkan pada gemeente.

Didalam hal gemeente berdaja oepaja dengan djalan lain bisanja dapat bantoean (oeroenan) dari orang jang poenja tanah itoe dengan djalan menetapkan perdjandjian ini dan itoe di tanah Indonesia sering-sering dilakoekan.

„Soedah sering², begitoe lah kata toewan Van Dijk didalam Nederlandsch Juristenblad, „orang „bisa lihat, apabila ada orang minta idzin bikin „roemah laloe pakai „perdamaian” dengan mengingati koerang koewatnja (koerang mampoenja) orang jang maoe bikin roemah, laloe dibikinken perdjandjian jang melebihi dari perdjandjian² terseboet di bouwverordening (oendang² bikin roemah), sahingga orang tiada „mempoenjai chawatir atau takoet lagi, bahwa „kalau ia tiada menetapi itoe djandji² itoe pemberian idzin lantas tiada diberikan. Dan lagi „kata toewan Van Dijk, bahwa atoeran dilakoekan begitoe matjam itoe sampai orang bisa kata „bahwa orang jang maoe bikin roemah tadi tiada „mempoenjai hak apa² sama sekali”⁶⁾.

Sedang tanah itoe harganja tergantoeng dari bisanja dipakai boewat mendirikan roemah atau tiada maka si eigenaar djadi mendapat keroegian karena permintaannya idzin bikin roemah ditolak dan ia bisanja mendirikan roemah terpaksa menetapi djandji² jang tidak adil.

Jang demikian itoe setali tiga oewang berla koeanja dengan orang dapat idzin dengan terikat perdjandjian² waktoe permintaannya hak eigendom

⁶⁾ Nederlandsch Juristenblad 3e jaargang, blz : 393.

atas tanah diberi advies jang baik bisanja dapat itoe eigendom.

Menetapken djandji² pada waktoe memberi idzin bikin roemah atau waktoe memberi advies jang baik atas permintaän eigendom itoe sama tidak betoelnja (tidak sahnja) dengan membikin contract, dalam mana orang dipastikan haroes toeroet oeroen ongkos pasang djalan. Akalan jang demikian dilakoekan itoe karena menoeroet pendapatannja orang banjak bahwa oeroenan atau bantoean memberi ongkos bikin djalan tadi katanja sebetoelnja satoe belasting (padjeg), hal mana disini tidak akan bitjarakan lebih pandjang.

Dengan lakoe menetapkan perdjandjian² jang jang seroepe itoe sebetcelnja orang jang memberi idzin (Gemeente) termasoeek dalam hal oeroesan civiel jang sebetoelnja tiada boleh.

(Akan disamboeng).

Uit den Volksraad.

Den Volksraad werd ter overweging aangeboden:

het ontwerp eener ordonnantie tot regeling van het verkeer op de openbare wegen (onderwerp 76).

Nederland.

Gemeente-Financiën.

In een dezer dagen gehouden vergadering van sociaal-democratische Raads- en Statenleden heeft de Amsterdamsche wethouder Ed. Polak bovenstaand onderwerp behandeld.

Aan het in *Voorwaarts* opgenomen verslag is het volgende ontleend.

Spreker schetst kort de indeeling van de budgetten in gewone en buitengewone uitgaven. De gewone bestaan uit belastingen, heffingen, bedrijfsinkomsten, pachten, uitkeeringen, enz. In totaal ontvingen de Nederlandsche gemeenten alle te zamen in het jaar 1931 uit deze ontvangsten een bedrag van 656 miljoen gulden. In vrijwel alle gemeenten is de toestand voorts zoo, dat de gewone uitgaven door deze gewone inkomsten worden gedekt en het is niet meer dan een praatje, dat de gemeenten, als ze tekort komen, voor dat tekort maar gaan leenen. Dat kan niet, Gedeputeerde Staten of in hoogste instantie de Kroon, zouden, mocht het gebeuren. er wel een stokje voor steken.

Ook wij sociaal-democraten hechten aan dit beginsel en wij handelen in overeenstemming daarmee, want het is een noodzakelijk, gezond

beginsel. Bij de verwijten, die men ons doet, is er een, waarbij even stilgestaan moet worden. De uitgaven zijn in de laatste zeven jaren met ongeveer 100 miljoen gulden gestegen. Op die stijging hebben de sociaal-democraten een bepaalden invloed geoefend. Daarop zijn wij trotsch. Onder onzen invloed vooral zijn de gemeenten van goeddeels administratieve lichamen organen geworden, die allerlei sociale maatregelen nemen. De verwaarloosde arbeidersklasse heeft onze zorg noodig. Maar zonder geld kan dat niet geschieden en het geld, daarvoor noodig, moet gevonden worden. Het moet evenwel uit de gewone middelen komen en wij doen nimmer voorstellen, waarbij wij zeggen, het kan ons niet schelen, waaruit ze worden bekostigd. Dat dienen wij tegenover dit verwijt der tegenstanders te stellen.

Naast de gewone, hebben de gemeenten uitgaven te doen, die uit de gewone middelen niet kunnen worden bestreden. Gezaghebbende schrijvers, o.a. Mr. van Doorninck, nemen dit den gemeenten kwalijk. Waarvoor dienen deze buitengewone uitgaven? Er moeten scholen en ziekenhuizen worden gebouwd, straten en plantsoenen aangelegd, bruggen en arbeiderswoningen tot stand gebracht worden. De bedrijven hebben fabrieksgebouwen noodig, kortom, de gemeente moet, om te kunnen leven, een aantal van dit soort objecten stichten. Voor een deel is dit alles wettelijk voorschrift, voor een ander deel noodzaak uit plaatselijk belang.

Het zou gemakkelijk zijn en prettig, als deze uitgaven uit de gewone middelen gedekt konden worden. Maar als de regeering de gemeenten in haar inkomsten hoe langer hoe nauwer beperkt — de wet op de finantieele verhouding verstopte weer nieuwe bronnen —, hoe kan men den gemeenten dan verwijten, dat zij niet alle uitgaven uit gewone middelen bekostigen? Daarnaast hebben wij nog op te brengen voor wat het vorig geslacht heeft uitgegeven.

Tegen leeningen voor z.g. rendabele objecten hebben onze critici geen bezwaar. Maar over die voor scholen, wegen, bruggen, enz., denkt men anders.

Er wordt wel eens gepoogd, zich in goede tijden door vorming van fondsen te helpen. Maar spoedig komen zware tijden en alle goede voornemens op dit terrein worden onuitvoerbaar en men zal het dan ook wel nimmer zonder den kapitaaldienst, zonder buitengewone middelen kunnen stellen.

In den achter ons liggenden tijd is er nog al geleend. In 1931 waren deze leeningen opgelopen tot 2 milliard en 300 miljoen, buiten kijf een aanzienlijke som, die vele schrijvers over dit onderwerp verschrikt. Waar moet dat heen, vragen zij. De rente en aflossing, jaarlijks noodig,

bedraagt een geweldige som. Maar waar komt dit geld vandaan? Drie vierde deel uit de rendabele objecten, bedrijven, bouwgronden, enz., die zelf de gelden in deze objecten hadden belegd, zouden particulieren het hebben gedaan. De winst zou dan in particuliere zaken zijn verdwenen, terwijl de vraag is, hoeveel hoger de tarieven waren geworden.

Het andere kwart, belegd in schoolgebouwen, ziekenhuizen, enz., die voor rente en aflossing niet kunnen opkomen

Een stem: Ze zijn toch ook waardevol.

Polak: Dat wilde ik juist zeggen (vrolijkheid). Ze hebben groote beteekenis voor de materiele en culturele belangen der gemeentenaren en worden uit de gewone middelen opgebracht. Het bedrag, in totaal hiervoor noodig, schat spreker op 600 miljoen. Voor onderwijs is daarvan f 225.000.000,— noodig, voor het grootste deel uitgegeven op grond van de Onderwijswet 1920, die de gemeenten dwingt, jaar op jaar groote schulden aan te gaan.

Tot voor kort was het sluiten van leeningen gemakkelijk. De banken smeekten om de claudisatie. Er was een geweldige ruimte op de geldmarkt, de rente zakte van 7 op 4%. Maar plotseling, op 21 September 1931, kwam daaraan een eind. Engeland haalde den gouden standaard neer en een geweldige crediet- en vertrouwens-crisis brak uit. De geldmarkt verstijfde, geen enkele gemeente, maar ook geen particuliere ondernemers, konden meer geld leenen. Met gemeentebestuur heeft dit alles niets van doen.

Daar zaten de gemeenten. Konden zij de uitvoering van haar openbare werken nu maar plotseling stopzetten? Neen. Het is geen gewoonte voor elk buitengewoon werk afzonderlijk te leenen. Men wachtte, tot een behoorlijke leening kon worden gesloten en financierde de werken voorloopig uit de vlottende schuld. Dat kon plotseling niet meer en spreker zegt groote bewondering te hebben voor de wijze, waarop vele gemeenten zich toen uit de moeilijkheden wisten te helpen. Ook de Nederlandsche bank liet de gemeenten spoedig in den steek. Dr. Van der Waerden heeft daarop dezer dagen in de Tweede Kamer scherpe critiek geïfend.

Toen de Nederlandsche Bank verdere voorschotten weigerde, moest de Regeering helpen. Het Voorschottenwetje regelde later de zaak. Op het oogenblik is de toestand dragelijk, maar gevreesd moet worden, dat de Regeering van het Voorschottenwetje gebruik zal maken om een harde voorgedij over de gemeenten uit de oefenen. Natuurlijk moet elke leeningsaanvraag op haar noodzakelijkheid onderzocht worden. Maar uit de berichten, die bij de vereeniging binnenkomen, blijkt, dat de Regeering of haar hoofdamttenaren, waar zij

evenwel verantwoordelijk voor is en blijft, van het Voorschottenwetje een gebruik maakt, dat met de belofte, dat de Regeering zich niet in de politiek der gemeenten zou mengen, in strijd is.

De verstijfde geldmarkt blijft nog voortbestaan. Verschillende kleinere en grootere gemeenten hebben tegen hooge rente op korten termijn 50 miljoen kunnen leenen. Na vijf jaar moeten deze leeningen worden afgelost. Maar ook dat is al weer afgelopen. Het gevolg is dat steeds meer gemeenten hare werkzaamheid moeten inkrimpen. De werkloosheid neemt daardoor toe, de vicieuze cirkel blijft.

Erger is, dat bij de crisis in de geldmiddelen van den kapitaaldienst spoedig voor een crisis der gewone middelen moet worden gevreesd. De belastingopbrengst daalt, de winsten der bedrijven slinken. Er moet dus bezuinigd worden. Er zijn sociaaldemocraten, die elke bezuiniging uit den boeze achten. Dat is niet houdbaar; als de gewone uitgaven door de gewone inkomsten moeten worden gedekt, moet men bereid zijn, de uitgaven te verminderen. De gemeentebesturen zullen er ook toe bereid zijn. Maar het zal niet baten, de werkloosheidslasten — last hier gebruikt in budgetairen zin — stijgen onophoudelijk en wij moeten voor de werklozen, die buiten hun schuld in deze positie zijn gekomen, blijven zorgen. De Regeering beschouwt werklozenzorg blijkbaar als armenzorg, die op gemeenten rust. Dat is wel een heel gemakkelijk standpunt. Doet de Regeering dan niets? Ja, zij geeft een bijdrage, willekeurig en eenzijdig vastgesteld door de Regeering zelf. De regeringscirculaire sprak van bijdragen van 50 tot 75%, maar de werkelijkheid is anders. De bijdrage wordt alleen gegeven voor ondersteuning van werklozen uit bedrijven, waarin de Regeering crisis aanwezig acht. Daardoor draagt zij slechts in een gering deel der crisisuitgaven mee, een bijdrage, die spreker niet hooger dan op 10 tot 20% der totale uitgaven meent te kunnen stellen. Een groote gemeente in ons land had in 1931 aan werkelijke crisisuitgaven 7 miljoen te betalen. Zij krijgt een bijdrage van 1½ miljoen, ongeveer 20%. De gemeente heeft 40% te krijgen. Het is in werkelijkheid precies de helft. In Rotterdam en elders is het niet anders. Deze gemeenten hebben de 80% kosten, die resteren, te betalen. Waar zullen ze het vandaan halen?

Uit een prae-advies in het orgaan van de Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten opgenomen en afkomstig van partijgenoot De Miranda, becijfert deze, dat in Rotterdam per hoofd der bevolking aan werklozensteun moest worden uitgegeven over 1931, niet minder dan f 11.43. In Nijmegen was het 34.9% der belastingen, die aan deze ondersteuning moet worden uitgegeven,

in Den Bosch is het 31.9 %, in Ridderkerk 77 %, in Eindhoven 24.7 %, in Kerkrade 36.6, in Heerlen 88, in Emmen 50 en in Heer 45 %. Dat alles was in 1931. Voor 1932 zullen deze cijfers moeten worden verdubbeld. Voor Amsterdam zal in dat jaar 20 miljoen nodig wezen voor deze uitgaven, terwijl de heele opbrengst der fondsbelasting op niet meer dan 18½ miljoen kan worden gesteld.

Sommige gemeenten helpen zich door de vorming van een crisisfonds, waarvoor zij ook zekere bedragen leenen op korten termijn. Dat is geen lichtzinnige politiek, vooral als aangenomen mag worden, dat de crisis binnen afzienbaren tijd zal eindigen. Komt die verwachting niet uit, dan komen in 1933 vrijwel alle gemeenten voor het feit, dat de begroting niet sluitend kan worden gemaakt. Dat kan niet langer zoo. Hier moet een ernstige waarschuwing klinken, vooral aan de Regeering, die deze toestand niet mag laten voortduren.

Alle gemeenten samen gaven in Januari van dit jaar voor werkloozensteun een bedrag van f 3.370.655 uit. Daarenboven kwam nog f 1.128.000 voor werkverschaffingen. In Februari waren deze cijfers f 4.699.717 en f 1.562.259, in Maart reeds f 6.316.717 en f 1.960.844. Daarenboven werd uit de verschillende werkloozenkassen nog f 4.832.987, f 2.869.560 en f 270.210 uitgekeerd. Het Rijk steunde in die maanden met bijdragen van respectievelijk f 1.700.000, f 721.000 en f 889.000. Daar zullen nog wat verrekeningsposten bij komen, maar tot betrekkelijk geringe bedragen. Onder deze lasten moeten de gemeenten op den duur bezwijken. Het kan zoo niet langer, het zou ook onredelijk zijn. Als een deel der bevolking steun nodig heeft, moet die steun gegeven worden. Maar dezen steun kan alleen de Regeering verleenen, die zich de middelen, daarvoor nodig, kan creëren. Dat kunnen de gemeenten niet. Het Rijk kan er een noodoffer voor vorderen van de ingezetenen en de gemeenten zouden dan een deel kunnen bijdragen. De Miranda stelt in zijn praeadvies voor de verdeling aldus te doen zijn: $\frac{1}{6}$ voor de gemeenten, $\frac{5}{6}$ voor het Rijk. Ook dan moeten de gemeenten zich nog bekrimpen en méér kan dus niet worden verlangd. Komt zulk een regeling niet tot stand, dan komen zoo goed als alle gemeenten in onoverkomelijke moeilijkheden.

Na dit woord van waarschuwing aan de Regeering, ook een woord van waarschuwing aan de beweging, vooral aan de vakbeweging. Zij verkeert in de omstandigheid, dat zij het geld voor haar uitkeeringen aan crisiswerkloozen bij de gemeente-ontvangers moet komen halen. Die regeling is goed en moreel vooral van groote waarde. Maar vakverenigingen, let op Uw zaak.

Gaat het zoo voort, dan kan het oogenblik wel eens komen, dat de gemeenten het benodigde geld niet meer hebben. Dat maakt, dat het noodig wordt, dat de vakbeweging in samenwerking met de politieke beweging, druk op de Regeering uitoefent om tot verandering te komen. Een sterke gezamenlijke actie daarvoor is noodzakelijk. De gemeenten moeten uit het moeras, waarin zij dreigen te verzinken.

Er volgde een uitvoerig debat, waarin de raadsleden uit diverse gemeenten de moeilijkheden in hun gemeenten uiteenzetten. Groote en algemeene instemming met de rede van den inleider bleek. Betoogd werd o.m., dat bezuiniging meestal neerkomt op afbraak van sociale maatregelen of instellingen. Aangedrongen werd voorts op het houden van een gezamenlijk congres, door politieke en vakbeweging, om de bestaande moeilijkheden onder oogen te zien en middelen te beramen, om uit de misère te geraken.

In zijn repliek legde inleider er o.m. den nadruk op, dat voorkomen moet worden dat bij de dreigende moeilijkheden in zake den crisissteun, evenals bij het Kortingswetje, de aandacht van de schuld der Regeering wordt afgeleid en op de gemeentebesturen wordt gelegd.

Ten slotte werd met algemeene stemmen onderstaande motie aangenomen:

De vergadering van de Sociaal-Democratische Vereeniging van Raads- en Statenleden, bijeen te Amsterdam op 8 Mei 1932;

gehoord de door partijgenoot E. Polak uitgesproken inleiding;

overwegende, dat de door de gemeenten op te brengen crisislasten de gemeenten financieel ontwrichten;

van oordeel, dat de uit te keeren werkelijke bedragen aan crisissteun voor een groot deel door het Rijk behooren te worden gedragen;

spreekt uit, dat de toestand voor de gemeenten onhoudbaar is en noodigt het Bestuur der Vereeniging uit zich in verbinding te stellen met het Partijbestuur, om met de daarvoor in de moderne arbeidersbeweging in aanmerking komende instanties actie te voeren en druk nit te oefenen op de Regeering, opdat op korten termijn ten minste $\frac{5}{6}$ deel van den crisissteun door het Rijk zal worden gedragen.

(Weekblad voor Gemeentebelangen No. 22).

Personalia.

Benoemd:

tot lid van den Provincialen Raad van Midden-Java, Dr. J. C. Flach, te Poerworedjo.

Verkozen:

tot leden van den Provincialen Raad van Midden-Java, A. Koedyk, W. M. van Griethuyzen en A. Fernhout

Blijkens de Javasche Courant voor 27 September j.l. no. 77 werd ontbonden:

De bij het besluit van 10 December 1927 ingestelde „Medebestuurcommissie”.

En ingesteld:

Eene commissie, onder den naam van „Overdrachtscommissie”, welke tot taak zal hebben uitgewerkte voorstellen in te dienen omtrent verdere overdracht van de Staatstaak op de lagere gemeenschappen, waaronder te begrijpen het betrekken van de locale Overheidsorganen in de uitoefening der Centrale Overheidsbemoelingen.

En daarin benoemd:

Tot:

- a. lid, tevens voorzitter,
- b. lid,
- c. secretaris,
 - a. C.A. Schnitzler, Gouverneur der provincie West-Java;
 - b. 1. Mr. W.A.H. Fuchter, Adviseur voor de Decentralisatie;
 2. Mr. B. Th. A. Westerouen van Meeteren, Thesaurier-Generaal;
 3. H.J. van Mook, referendaris 1e. klasse bij het kantoor voor de Bestuurs-hervorming;
 - c. Mr. H.J. Ch. Buurman van Vreeden, adjunct-referendaris ter Algemeene Secretarie.

Officieele Mededeelingen.

Artikelen voor het orgaan. Het bestuur heeft het honorarium der artikelen in het orgaan vastgesteld op: f 10,— voor de eerste bladzijde druks, f 8,— voor de volgende bladzijde druks, f 6,— voor de daarop volgende bladzijde druks en voor elke bladzijde druks meer f 5,—. Gedeelten eener bladzijde zullen naar evenredigheid worden gehonoreerd.

Voor correspondenties, waarbij van raadspublicaties gebruikt gemaakt wordt, stelt het bestuur het honorarium vast.

Copy voor elk nummer van dit tijdschrift, dat op den 1sten der maand verschijnt, wordt ingewacht uiterlijk op den 20en der voorafgaande maand, copy voor het nummer van den 16en uiterlijk op den 5en der maand.

Het Bestuur der vereeniging voor Locale Be-langen is samengesteld als volgt: G. de Raad, Voorzitter, H. J. Drost, Secretaris, F. W. M. Kerchman, Penningmeester, allen te Semarang; H. J. Bussemaker te Soerabaja, Mr. A. Meyroos te Batavia, R. Slamet te Scmarang, M. Soetedjo te Batavia(c), Mr. J. M. Wesselink te Medan, R. A. A. Wiranata Koesoema en Ir. J. E. A. von Wolzogen Kühr, beiden te Bandoeng.

R
ging
de
leer
tage
van
mee
den
I
gen
die
zwa
voe
zwa
D
spr
gen
tigi
zou
adri
wie
zou
zou
die
ken
C
ver
Gou
van
nigi
Te
volg
»
beh
»da
»de
»be
»cr
»ing
»sta
»hie